

א) [מוספתא פ"א],
ב) [לקמן טו: טז. תל. כד:
מת. א.] א. [בכרת לו' וט"ז],
ג) [מ"א: כגדה] א. [שמות
כג, ו] ב. [מ"א: כגדה] ב.
ד) [מ"א: כגדה] ב. [שמות
כג, ו] ח. [כ"ה: ח] [ש"עין
מוספות לקמן טז. ד"ה
סלח].

ג' ליון הש"ס

גב' ובפירוקא דאבי
ליני. עי' לקמן דף טז
ע"א תוס' ד"ה טולד' ר"ט:
אין דאא א"ל שמואל ב'.
לקמן דף טו ע"ב ודף טו
ע"ב:

רבינו הננאל

ולא קבילו עלייהו
נטירוחא דנוקין. דמיר
תרא משלם לשומרין תם
חצי נזק ומועד נזק שלם.
ואם קבילו עליהו גם
שמירת נזקין בעל השור
פטור. ויכול למימר ליה
אלו אוק' לאחריני אתון
בעיתו לשלומי השתא
דאוק' לתרא דידכו בעינא
לשלומי לבו. ויכון
שקבילו השומרים שמירת
נוקין. נפרץ ביום ויצא
חיובן השומרים. נפרצה
בלילה או שפריצה שמירת
ויצתה הדיקה פטור.
ואקשי' על ר' אלעז' קרן
דחני רב יוסף פריך
השוחפין והפונדק חייב
בה על השן ועל הרגל.
ופריך במיוחדת לזה ולזה
לפירות ולא לשוורים. דאי
לא תימ' הכי, אלא דתני' ב'
כללות היה ר' שמעון ב'
אלעז' אומ' בנוקין. כל
שהוא רשות לניזק ולא
למוק'. חייב בכל. למוק'
ולא לניזק. פטור בכל. לזה
ולזה כגון חצר השוחפין
הבקעה, פטור בה על השן
ועל הרגל. קתני מיהא
על פטור בה על השן ועל
הרגל, קשי' אחרתי. אלא
הא דתני ר' שמעון ב' ב'
המיוחדת לנשיהו ב' חצ'
לפירות בין לשוורים.
והתני רב יוסף בחצר
המיוחדת לנשיהו לפירות
ולא לשוורים. אפשטה
היא. ואמרי' כיון דרשית
לחו למתניהא, שני נמי
לאמראי ואימ' רב חסדא
דחייב על השן ועל הרגל
בחצר המיוחדת לפירות
ולא לשוורים. ור' אלעז'
דחייב על השן ועל הרגל
בחצר המיוחדת לפירות
ולא לשוורים. ואם תמצ'
לומי פליגי, בקשי' דר'
זירא דאמי' כיון דמיוחדת
לפירות הא בעינא ובער
בשדה אחר ולתמי' ופרקי
אביי כיון דאינה מיוחדת
לשוורים שדה אחר קרינא
ביה. ר' אלעז' כר' זירא
ורב חסדא כאביי. גופה,
על כללות היה ר' שמעון
ב' אלעז' ואמר, בנוקין
כל שהוא רשות לניזק ולא
למוק' חייב בכל. וייקני'
מולא קתני חייב על הכל

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

יד.

עין משפט
נר מצוה

קלח א מיי פ"ד מהל'
עין ממון הלכתי
סמו עקן סו פח טו"ש"ע
ח"מ סימן שני סוף פ"ח
וסימן שמו:
קלח ב ג מיי פ"ח שם
הלכה א סמו שם
טו"ש"ע ח"מ סימן שפט
ע"ב:
קב ד ה מיי שם הל' ח
טו"ש"ע שם סוף פ"א:
קבא ו מיי שם הלכה ט
טו"ש"ע שם סוף פ"א:
ע"ב:
קבב ז מיי שם הלכה ח
ועין גמ"מ טו"ש"ע
שם סוף פ"א:
קבב ח מיי שם טו"ש"ע
שם סוף פ"א:
קבב ט מיי שם הלכה ט
טו"ש"ע שם סוף פ"א:
ד:

תורה אור השלם

1. כי יבער איש שדה או
קרם וישלח את בעירו
ובער ששדה אחר מיטב
שדהו ומיטב פרמו
ישלם: שמות כב ד

רבינו הננאל (המשך)

רממשע על קרן ועל השן
ועל הרגל, אלא קתני חייב
בכל דמשמע בכל הנזק,
שמעין מינה דלדי' טרפון
היא דאמי' קרן בחצ'
הניזק נזק שלם משלם.
והא דר' טרפון בפרק
ביבז, ויחייב קרן הויא לה
דקתני לא לזה ולא לזה,
אקתני אחר מנייהו הווא
נזיק קתני תוב מטפסא
חצי נזק. ורישא ר' טרפון
ויספא רבנן און, אמי'
ליה שמואל לרב יהודה
שבוקא תמי' ותא בתרא,
פירושה בשמורה שאחרי
זאת כו'. ובא רבינא
והירצה הכי, כגון חצר
המיוחדת לפירות לאחד
ולשניהו לשוורים, דלגבי
שן הויא לה חצר הניזק
לבוז, ולגבי קרן הויא לה
רשות הרבים. ואקשי'
עליה אי הכי ד' כללות ג'
הוי, לניזק ולא למוק'
חייב בכל. למוק' ולא
לניזק פטור בכל. לזה
לפירות חייב בכל א.
ולשניהו לשוורים תם
משלם חצי נזק ומועד
משלם נזק שלם הנה ג'
דינים.

א) נראה לדעות ר"ח לומר,
שהכל מיוחדת לפירות רק
לאחד מבתי' הלכ' שהוא חצי
השומפין. וכל חצי המזיק על
הכל, היינו שן ורגל. וכן היכל'
שהכלי הוא רשות לנשיהו
לשוורים.

ולא קבל עליו שמירה נוקיו. אם זיק הוא את אחרים: איני ופא
פני רב יוסף. ארצ' אלעזר פריך: ופפונדק. צית גדול שרגלין
אורחים ואכסנאין ללון בו ואם הזיק זה את זה חייב אשן ורגל
ולא הוי כרה"ר דהואיל ואינו מיוחד
לדרין בו כשהיה אחר קרינן ציה
שהרי ע"י שמירת הם דרים שם:
וסתברא דמתניהא לא פליגי. דליכא
ברייתא דקאי כוומי והתניא ד' כללות
כו': חייב צבל. לקמן מפרש שאפילו
קרן תמה משלם נזק שלם הואיל
ונכנס לרשותו והזיקה: פטור מכל.
דלמך ליה תוך ברשותי מאי צבי:
על השן ורגל. ללא קרינן ציה
בשדה אחר' דמשמע שהיא מיוחדת
לניזק אבל על הנגיפה ועל הנגיפה
והנשיכה והרציחה והבעיטה שהן
מולדותיו של קרן תם משלם חצי נזק
דכרה"ר הוא שהרי לנשיהו רשות בו:
לא לזה ולא לזה. מפרש לקמיה
דליון של שניהו אלא של אחד מהן
של נזק: חייב צה על השן ועל הרגל.
נ"ש: ועל הנגיפה כו'. ולקמן פריך
הא תנא רישא דבבבא הניזק אפילו
קרן תמה משלם נ"ש: פטור צה על
השן ועל הרגל. והיינו כר' אלעזר:
וקפריך גמרא קשיא אהדי: כי
תניא הויא. לפטור: בחצר המיוחדת
לזה ולזה. לפירות ולשוורים דהויא
ליה חצר השומפין לגבי שן ולגבי קרן
הלכך בשן פטור כרה"ר וכן קתני תמה
ח"ג כרה"ר' משלם: ודרבי יוסף בחצר

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ולא קבל עליו שמירת נוקיו. ואם תאמר כיון ללא קביל עליה
פשיטא דתם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם יש לומר
דסקלח דעתך דשמירת נוקין דעלמא לא קביל אבל אנוקין לתורא
דשאל גופיה סלקא דעתך שקבל וליפטור משאלי:

מ"א פ"יג. הוי מנאי לאוקמי
ההיא דרב יוסף לא לזה ולא לזה
לשוורים ולפירות דחד:
ל"א לזה ול"א לזה פירות אלא
לחד. ר"ת גרים לא לזה ולא
לזה לשוורים דגבי שן הויא חצר
הניזק שהזיק פירות אבל גבי שוורים
ה"ל קרן כרה"ר כיון שלא היה להם
רשות ליכנס ול"ג כמו שכתוב
בספרים ולזה לא לשוורים דל"כ
גבי שן לא היה לו ליחשב חצר
הניזק כיון שיש רשות לכל חד וחד
להכניס שם שורו כדמוכה לעיל ולא
צבי לאוקמא לזה ולזה לפירות ולא
לשוורים ללא כר' זירא ועוד דלישנא
לח משמע הכי):

א"י הוי ארבעה פלישה הוו.
צשלמא לשמואל דמוקי רישא
רבי טרפון וסיפא רבנן אנטרין
סיפא לאשמעינן לאפוקי מדרבי
טרפון אלא לרבינא לא לריכא כלל
דלגבי שן הוי חצר הניזק שמעינן
מכל שהוא רשות לניזק וקרן כרה"ר
שמעינן מחצר השומפין והצקה:
פרה

השומפין והבקעה פטור בה על השן ועל הרגל קשיא אהדי כי תניא הויא
"בחצר מיוחדת לזה ולזה בין לפירות בין לשוורים הויא דרב יוסף י"בחצר
מיוחדת לפירות ואינה מיוחדת לשוורים דלגבי שן הויא לה חצר הניזק דיקא
נמי דקתני הכא דומיא דפונדק וקתני התם דומיא דבקעה שמוע מינה מתקוף
לה רבי זירא כיון דמיוחדת לפירות הא בעינן ובער בשדה אחר וליכא א"ל
אביי כיון דאינה מיוחדת לשוורים שדה אחר קרינא ביה א"ל רב אחא
מדפתי לרבינא לימא מדמתניתא לא פליגי אמוראי נמי לא פליגי אמר ליה
אין ואם תמצא לומר פליגי בקושיא דרבי זירא * ובפירוקא דאביי פליגי:
גופא ארבעה כללות היה רבי שמעון בן אלעזר אומר בנוקין כל שהוא
רשות לניזק ולא למוק' חייב בכל על הכל לא קתני אלא חייב בכל
בכולי נזק מני * רבי טרפון היא דאמר משונה קרן בחצר הניזק נזק שלם
משלם אימא סיפא לא לזה ולא לזה כגון חצר שאינו של שניהם חייב
בה על השן ועל הרגל מאי לא לזה ולא לזה אילימא לא לזה ולא לזה
כלל אלא דאחר והא בעינא ובער בשדה אחר וליכא אלא פשימא לא לזה
ולא לזה אלא דחד וקתני סיפא תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם
אתאן לרבנן דאמרי "משונה קרן בחצר הניזק חצי נזק הוא דמשלם רישא
רבי טרפון וסיפא רבנן * אין דהא אמר ליה שמואל לרב יהודה * שיננא שבוק
מתניתין ותא אבתרא רישא רבי טרפון וסיפא רבנן רבינא משמיה דרבא
אמר כולה רבי טרפון היא ומאי לא לזה ולא לזה לא לזה ולא לזה
לפירות אלא דחד לזה ולזה לשוורים * דלגבי שן הויא לה חצר הניזק לגבי
קרן הויא לה רשות הרבים א"ה ארבעה שלשה הוו אמר רב נחמן בר יצחק
שלשה

דמשמע על הקרן אע"ג שהוא תם
הניזק נ"ש משלם. קרן תמה וכל מולדותיה קרי משונה הואיל ושינוי את וסתן שלא היו דרכן לכך: אלא דאחר. שאינו לא ניזק ולא מוק' וקתני
חייב על השן והא בעינן שדה אחר: אלא דהא מיינישו. כלומר דניזק: הא א"ל שמואל לרבי יסוד' כו'. לקמן [טו:] גבי חמשה ממין: צבוק מסיניסין.
לא תטרטח לשנוי כחד תנא: ופא אנטרין. ואימא כוומי דלוקי חנא רישא רבי טרפון וסיפא רבנן וד' כללות דקאמר ר"ש תמי מיינישו
בחד דוכתא חד כר' טרפון וחד כרבנן: אלא דחד. דניזק: דלגבי שן הויא חצר הניזק. וחייב המזיק צבוקי שן שהרי לגבי פירות אינה אלא
דניזק: ולגבי קרן הויא רה"ר. שהרי ברשות הכניס שם שורו ומשום הכי הוא משלם חצי נזק ותו לא: ג' כללות הוו. דהאי כלל צבוק
שמעינן ליה מתמאי דכיון דלגבי שן הויא חצר הניזק למה ליה למתני חייב על השן הא תנא ליה רישא כל שהוא רשות לניזק ולא למוק'
חייב בכל וקרן צבוק השומפין הא תנא ליה רישא כגון חצר השומפין והצקה על הנגיפה ועל הנגיפה תם משלם חצי נזק:
שלשה